

ទស្សនាទានស្តីពីអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

(ការយល់ឃើញអំពីអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ)

បរិយាយស្តីពីជុំវិញអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

ឯកសារនេះ សម្រាប់សិស្ស និស្សិត និងអ្នកសិក្សាទាំងឡាយ

រៀបរៀងដោយ ភិក្ខុ នួន សារ៉េត

បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ជំនាន់ទី២

ព.ស២៥៦៧

គ.ស២០២៣

សេចក្តីផ្តើម

សៀវភៅ “ ទស្សនាទានស្តីពីអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ” ដែលរៀបរៀងឡើងដើម្បីជាការ
ចូលរួមចំណែកអភិរក្ស អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ឲ្យគង់វង្សបានយូរអង្វែង និងជាការជំនួយ
សល់សិស្ស និស្សិត សិក្សាផ្នែកអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ និងជាជំនួយដល់អ្នកសិក្សាទាំងឡាយ
ផងដែរ ។

ម្យ៉ាងទៀត សៀវភៅនេះ ខ្ញុំព្រះករុណា អាត្មាភាព បានដកស្រង់ចេញពីសៀវភៅ
សាស្ត្រាចារ្យ បណ្ឌិត ផ្សេងៗ ជាច្រើននាក់ ដែលធ្លាប់សិក្សាមកជាមួយគាត់ និងដក
ចេញពីឯកសារផ្សេងៗទៀតផងដែរ ។

អាស្រ័យហេតុនេះ សូមលោកគ្រូសាស្ត្រាចារ្យ និងអ្នកសិក្សាទាំងឡាយ
អធ្យាស្រ័យ ដល់ខ្ញុំព្រះករុណា អាត្មាភាព ផង ។ បើមានកំហុសត្រង់កន្លែងណាមួយ
សូមកែតម្រូវផង ។

វត្តស្រះមុច្ឆុលិន្ទ ហៅកោះត្រើង ថ្ងៃសុក្រ ៧រោច ខែកទ្របទ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.

ស២៥៦៧ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣

ភិក្ខុ នួន សាវ័ត

ទស្សនាវដ្តីពីអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

អក្សរសាស្ត្រ

អក្សរសាស្ត្រ គឺជាវិជ្ជាអក្សរក្បួនប្រាប់វិធីនៃអក្សរក្នុងការសរសេរឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ភាសាណាមួយ ឬមានន័យថា អក្សរគឺជាក្បួនខ្នាតវិជ្ជាមួយ សិក្សាអំពីរបៀប និង វិធីប្រើប្រាស់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីបង្ហាញសតិអារម្មណ៍ លាតត្រដាងមនោសញ្ចេតនា ទស្សន និងកត់ត្រាទុកជាប្រវត្តិសាស្ត្រ ដោយរៀបចំតាក់តែងពាក្យពេចន៍ឱ្យពិរោះ ធ្វើឱ្យអ្នកអានជក់ចិត្ត មានអារម្មណ៍ហាក់ដូចជាស្ថិតនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿងទាំងនោះជាប់ជានិច្ច។

អក្សរសាស្ត្រមានតួនាទីបូកសរុប និង កត់ត្រាបណ្តាបាតុភូតនានារបស់សង្គមមនុស្ស នូវគំនិតជឿនលឿន អន់ថយរបស់របបសង្គម ក្នុង សម័យកាលនីមួយៗ។ អក្សរសាស្ត្រ ចែកជាមែកធាងចំនួន ៣ គឺ ១. អក្សរសិល្ប៍, ២. ភាសាវិទ្យា, ៣. អរិយធម៌ ។

(១). អក្សរសិល្ប៍មាន៖

អក្សរសិល្ប៍ < អក្សរ + សិល្ប៍ ឬសិល្បៈ

-អក្សរ ៖ ស្នាមគំនូសដែលគូសសម្រាប់កត់ត្រាភាសា បង្កើតឡើងដោយក្រុមមនុស្ស។

-សិល្ប៍ ឬសិល្បៈ ៖ ជាការតាក់តែង ការរចនា ធ្លាក់ គួរ ច្រៀង រាំ។

+ចំពោះនិយមន័យអក្សរសិល្ប៍នេះ មានទស្សនៈជាច្រើនផ្សេងៗគ្នា ៖

-ទស្សនៈលោក_អេដេនឡាប្លេនី ៖

លោកបានឱ្យនិយមន័យទៅលើអក្សរសិល្ប៍ថា “អក្សរសិល្ប៍ ជាមែកធាងមួយនៃសិល្បៈ”។

-ទស្សនៈលោក_សង់ប៉ូសាត៖

លោកបានឱ្យនិយមន័យទៅលើអក្សរសិល្ប៍ថា អក្សរសិល្ប៍គឺជាការបញ្ចេញគំនិតទាក់ទង ដោយអារម្មណ៍មនោសញ្ចេតនា មតិ និងដោយពាក្យសម្តី ជាសម្លេងកត់ត្រាទុកដើម្បីជាមធ្យោបាយធ្វើសកម្មភាពផង និងជាសិល្បៈផង”។

-ទស្សនៈលោក_កេង វ៉ាន់សាក់៖

លោកបានឱ្យនិយមន័យថា “អក្សរសិល្ប៍ជាវិទ្យាស្យង់ដែលចោទ និងដោះស្រាយបញ្ហាមនុស្សទៅតាមសង្គម នីមួយៗ និងដោយសិល្ប៍វិធី”។

-ទស្សនៈ ម៉ាក្ស-លេនីន៖

លោកបានឱ្យនិយមន័យថា “អក្សរសិល្ប៍ជាមធ្យោបាយដ៏ស្អាតស្អីង វិសេសវិសាល សម្រាប់យល់ដឹងពីតថភាព សង្គម និងជាកត្តាសំខាន់មួយនៃជីវភាពរស់នៅ”។

អក្សរសិល្ប៍មានបីប្រភេទគឺ៖

-អក្សរសិល្ប៍បុរាណ។

-អក្សរសិល្ប៍ទំនើប។

-អក្សរសិល្ប៍ប្រជាប្រិយ។

អក្សរសិល្ប៍មានបួនចលនាគឺ៖

-ចលនាអក្សរសិល្ប៍ព្រាហ្មណ៍និយម។

-ចលនាអក្សរសិល្ប៍ពុទ្ធនិយម។

-ចលនាអក្សរសិល្ប៍ខេមរនិយម។

-ចលនាអក្សរសិល្ប៍បរទេសនិយម។

(២). ភាសាវិទ្យា៖

ភាសាវិទ្យា គឺជាការសិក្សាអំពីភាសាតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រអំពីភាសា។ គេមិនគួរច្រឡំភាសាវិទ្យា និង វេយ្យាករណ៍ឡើយ ព្រោះចំពោះភាសាមួយវេយ្យាករណ៍ជាក្បួនខ្នាតមានលក្ខណៈប្រពៃណីជាង ហើយមានប្រធានបទ ខ្លះគេសិក្សាក្នុងភាសាវិទ្យាតែពុំមានសេចក្តីលម្អិតក្នុងវេយ្យាករណ៍ប្រពៃណីឡើយ។ ភាសាវិទ្យាសិក្សាផ្នែកផ្សេងៗនៃ ភាសា មានដូចជា ការបញ្ជាក់សម្លេង ការកត់ត្រាសម្លេង ន័យរបស់ពាក្យ របៀបរៀបរាប់ជាប់ពាក្យឱ្យមានន័យស្តាប់បាន របៀបប្រើប្រាស់ភាសាតាមបរិបទ និងលក្ខណៈជាច្រើនទៀត។ សាខារបស់ភាសាវិទ្យា ចេះតែកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ តាមកាលសម័យ។ ការរៀបរាប់លម្អិតអំពីភាសាដែលមានវ័យចំណាស់គឺ ការវិភាគភាសាសំស្ក្រឹត ឈ្មោះថា អស្ត្រូឡូឡិ

(Ashtadhyayi)របស់បាណិនិ (Pāṇini)។ ចំណែកឯ Philology កើតមានមុនភាសាវិទ្យាបច្ចុប្បន្ន តែកាលនោះគេសិក្សាតែពី វេយ្យាករណ៍ និងការប្រើប្រាស់ភាសាដោយផ្អែកលើសម័យកាល ឬ ប្រវត្តិនៃភាសាប៉ុណ្ណោះ។

បញ្ញត្តិ៖ ប្រើក្នុងភាសាវិទ្យាមានពីរ គឺ៖

ក. ភាសាវិទូ

ខ. អ្នកភាសាវិទ្យា។

ភាសាវិទ្យាមានបែបបទសំខាន់ៗដូចជា៖

(១). សូរវិទ្យា (ការបង្កើតសូរ) (សរីរសទ្ធិវិទ្យា, កលសទ្ធិវិទ្យា, សោតសទ្ធិវិទ្យា)

(២). សទ្ធិតាវិទ្យា (ឯកតានៃសូរ)

(៣). រូបសព្ទវិទ្យា (ធាតុនៃការបង្កើតពាក្យ)

(៤). សម្ព័ន្ធវិទ្យា (កន្សោមពាក្យ ល្អ៖)

(៥). ន័យវិទ្យា (ន័យនៅក្នុងភាសា ន័យរបស់ពាក្យ ឬល្អ៖)

(៦). ប្រាម៉ាទិក (បរិបទនៃការប្រើប្រាស់ភាសា)

(៧). សង្គមភាសាវិទ្យា (ភាសាដែលប្រើប្រាស់ក្នុងសង្គម)

(៨). ភាសាវិទ្យាអនុវត្តន៍...។

(៣). អរិយធម៌ ចែកជាពីរ៖

ក. វប្បធម៌ ៖

(១). ចំណេះដឹង៖

- ជំនឿ

- លិទ្ធិសាសនា

- សីលធម៌

-វិទ្យាសាស្ត្រ ។

(២). ការផ្សាយ:

- សិល្បៈ គំនូរ កុន ល្ខោន តន្ត្រី
- អក្សរសិល្ប៍ (រឿងប្រលោមលោក រឿងព្រេង, កំណាព្យ...)
- អក្សរសាស្ត្រ (អក្សរសិល្ប៍, (១) ភាសាវិទ្យា, អរិយធម៌)
- ព័ត៌មាន ទូរទស្សន៍ កាសែត ។

(៣). អនុវត្តន៍:

- ទំនៀមទំលាប់ ប្រពៃណី
- ការសិក្សា
- ការអប់រំកាយ ចិត្ត បញ្ញា ឆន្ទៈ
- ច្បាប់ផ្សេងៗ ។

ខ.សង្គមធម៌:

សង្គមធម៌ ចែកជាបី:

(១). សំភារៈសង្គម:

- ឧបករណ៍សង្គម
- ប្រដាប់តិចនិច
- មុខរបរវិជ្ជាជីវៈ ។

(២). របបសង្គម:

- សេដ្ឋកិច្ច កសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម

-សង្គមកិច្ច អប់រំ សន្តិសុខ សុខភាព ការងារ

-នយោបាយ: ក្នុងប្រទេស ក្រៅប្រទេស ។

(៣). ទំរង់សង្គម:

-ស្នូលសង្គម

-វណ្ណៈសង្គម

-ស្ថាប័នសង្គម

-រដ្ឋប្រជាជាតិ ។

អក្សរសាស្ត្រខ្មែរចែកជាពីរប្រភេទឲ្យគ គឺ (សម័យកណ្តាល)គឺ:

១.គម្ពីរប្លក់ពី (កម្រងអត្ថបទជាទីសក្តារ:មានប្រយោជន៍ជាបែកជាខ្សែ) ។

-អក្សរសាស្ត្រពុទ្ធសាសនា(ព្រះត្រៃបិដក)ប្រជុំធម្មវិន័យពុទ្ធសាសនា។

-អក្សរសាស្ត្រប្រវត្តិសាស្ត្រ(របាយត្រ)ការដោះស្រាយប្រវត្តិស្តេច។

-អក្សរសាស្ត្របច្ចេកទេស (ក្រមក្បួនតម្រា) កម្រងចំណេះដឹងកេរពីជូនតា។

-អក្សរសាស្ត្រប្រដៅ(ច្បាប់ សុភាសិត)កម្រងសីលធម៌កេរពីជូនតា។

២.ល្បែង (កម្រងអត្ថបទសម្រាប់ល្បែងលោមកម្សាន្តចិត្ត) ។

-រឿងព្រេង(អក្សរសាស្ត្រសម្តី) ។

-រឿងល្បែង(ស្នាដៃកាព្យប្រពៃណី) ។

កំណើតភាសាវិទ្យា (ឬភាសាវិទ្យាទំនើប Modern Linguistics)

Ferdinand De Saussure (គ.ស. ១៨៥៧ គ.ស.១៩១៣) ជនជាតិស្វីស បានទទួលតំណែងជាបិតាភាសាវិទ្យាសម័យថ្មី។ លោកកើតនៅក្នុងទីក្រុងចេនីវ៉ា នៅក្នុងឆ្នាំ១៨៥៧។ មួយឆ្នាំមុន Emile Durkheim ជាបិតាសង្គមវិទ្យា ហើយមួយឆ្នាំលោក Sigmund Freud ជាបិតាខាងចិត្តវិទ្យាសម័យថ្មី វាក៏រមោទនភាពណាស់ដែលបាន

ងារជាបិតាខាងផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រសង្គមបីនាក់នៅក្នុងសម័យសូរសៀវ ដែលបានរៀននៅ university of Geneva និង university of Leipzig ។

Saussure បានទៅបង្រៀននៅប៉ារីសក្នុងឆ្នាំ១៨៨០ ហើយត្រឡប់មកបង្រៀននៅចេនីរ៉ាម្តងទៀតនៅ ឆ្នាំ១៨៩១ ហើយនៅរហូតដល់បាត់បង់ជីវិតនៅឆ្នាំ១៩១៣[1]។ សូរសៀវ បង្ហាញពីការសិក្សាភាសានៅក្នុងលក្ខណៈជា ការសិក្សាពី ប្រវត្តិន័យ ឬមកជាការសិក្សាពីប្រវត្តិពាក្យ ហើយការវិវឌ្ឍរបស់ភាសានេះ មិនអាចធ្វើឱ្យ យើងយល់ ពី ធម្ម ជាតិពិតនៃភាសាបាន។ លោក Saussure Freund និងលោក Durkheim យល់ ដូច ជាគ្នា ថាសង្គមវិទ្យាមិនអាចមាន ការវិវឌ្ឍបានប្រសិនបើយើងមិនអាចយល់ពីសង្គមរបស់ខ្លួនឯង។ ដែលប្រកបដោយធាតុតូចៗ ឬប្រព័ន្ធផ្សេងៗនៅខាង ក្នុងដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នា។ គំនិតបែបនេះបានធ្វើឱ្យជំនាស់ជាមួយគំនិតមុនៗដែលយល់ថាបញ្ចកទេស ជា ធាតុសំខាន់ ហើយបានយល់ថាសង្គមជាទ្រព្យសម្បត្តិរួមនៃសកម្មភាពរបស់មនុស្សម្នាក់ៗនៅក្នុងសង្គម រួមគ្នា។ ក្នុង គោលដៅថ្មី ដែលកើតឡើងនេះ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្របញ្ជាក់នៃធាតុតូចចិត្តថា នេះគឺជា រឿង ខុសជាធម្មតានៃបញ្ចកទេស ដែលលទ្ធផលចេញពីទំនាក់ទំនងគ្នារវាងសង្គម។ អ្នកសង្គមវិទ្យា ស្វែងយល់ថាវត្ថុដែលបទដ្ឋាន (ធម្មតា) (norm) រួម គ្នារបស់មនុស្សក្នុងសង្គម។ គំនិតទាំងនេះធ្វើ ឱ្យយើងត្រូវបង្កើត ឬរក norm ជូនសង្គមដែលមានកម្រិត ឬមានឥទ្ធិពល កំណត់នៃការទទួល ស្គាល់ពីនៃបញ្ចកទេស។ ដូចជា យើងអាចធ្វើការអធិប្បាយបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវនៅក្នុង ប្រណាំង បាល់ទាត់ នឹងកើតមានអ្វីខ្លះជាមួយជើងរបស់អ្នកលេង តែយើងមិនយល់ពីសមាសភាព ហើយ នឹងទំនាក់ទំនងរបស់ ធាតុតូចផ្សេងៗ យើងក៏មិនយល់ន័យដែលនៅកំបាំងជាមួយការសមកម្មភាព កំពុងធ្វើចលនាដែលបានឃើញនោះ។ ដូចគ្នានិងមនុស្សផ្កាយអង្គុយមើលគេលេងបាល់ទាត់ ទាំង នេះ អ្នកភាសាវិទ្យាទើបមិនពេញចិត្តក្នុងការសិក្សាភាសា តាមលំដាប់ (sequence) របស់សំឡេង ដែលកើតឡើងភាសានេះ តែគួរចាប់អារម្មណ៍ពីន័យដែលកំបាំងជាមួយ សំឡេងនិយាយ ទៅ តាម ការកំណត់របស់សង្គមមួយផង (Introduction: course in General Linguistics) ។

Saussure ជាអ្នកមិនស្គាល់បានទូទៅនៅក្នុងក្រុមភាសាវិទ្យា តែជាអ្នកដែលស្គាល់ច្បាស់ពី ភាសា វិទ្យាជាមួយមុខវិជ្ជាដទៃទៀត របស់សង្គមវិទ្យាផង។ ដូចជា literary criticism, anthropology, film and media criticism ជាដើម។ គំនិតបែបរចនាសម្ពន្ធនិយម (structuralism) ហើយការយល់ពី ប្រព័ន្ធគំនិតនៃភាសាទាំងនេះ បាននាំយក ទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការសិក្សារបស់ ខ្លួនឯង។

Saussure ជាអ្នកភាសាវិទ្យាដំបូងដែលចាប់ផ្តើមធ្វើការសិក្សាភាសាតាមភាសាវិទ្យាប្រវត្តិដូច អ្នកភាសា វិទ្យា នៅ ក្នុងសម័យនោះ។ ការងារក្នុងផ្នែកនេះរបស់លោកក៏បានទទួលការពេញនិយម យ៉ាងច្រើន តែលោកក៏ចាប់ផ្តើមយល់ពី ន័យដែលមិនត្រឹមត្រូវរបស់ភាសាវិទ្យាមាននៅ ហើយយល់ ពីគំនិតផ្សេងៗ តែមិនបានសរសេរ ហើយបោះពុម្ពជាសៀវ ភៅរួមនៃការសិក្សាភាសាវិទ្យាក្នុងគំនិតថ្មីរបស់ខ្លួនឯង។ លោកបាននិយាយពីបញ្ហានេះក្នុងការបង្រៀនមុខវិជ្ជាភាសា ទូទៅ (General linguistics) ហើយនិយាយដល់គំនិតថ្មីនេះនៅក្នុងការបង្រៀនលើកទីបី (១៩១០ ដល់១៩១១)។

ក្នុងពេលពីរឆ្នាំមុនដែលបានលោកបាត់បង់ជីវិត លោក Saussure មានគំនិតថា អ្នក ភាសាវិទ្យាពេលនេះកំពុងវង្វេង វង្វាន់ ស្រពេចស្រពិលជាមួយនឹងការងារខ្លួនឯង មានភាពចាំ បាច់ដែលត្រូវតែបដិវេសសាស្ត្រ តែអាចស្វែងរកពាក្យឆ្លើយ តបដែលគួរពេញចិត្តមិនបាន។ Saussure មិនបានគិត ផ្សព្វផ្សាយរបស់ខ្លួន ហើយលាយបញ្ចូលគ្នាពីគំនិតទាំងនោះ។ តែមិត្តភក្តិ ពីរនាក់របស់លោក គឺ Charles Bally និង Albert Sechehaye បានបង្រួមសៀវភៅកំណត់ ត្រារបស់កូន សិស្សដែលបានកត់ត្រាទុកអំពីការបកស្រាយ ទាំងបីលើករបស់ លោក យកមក ស្តាប់ឡើងវិញហើយបោះពុម្ពជា សៀវ ភៅក្នុងឆ្នាំ១៩១៥ មានឈ្មោះថា Coursde linguistique generale ក្រោយមកប្រែជាភាសាអង់គ្លេស Course in General Linguistics។

ការសិក្សាភាសាវិទ្យាអតីតកាល

មុនពេលអ្នកភាសាវិទ្យាស្គាល់ពីកម្មវត្ថុសិក្សាពីភាពពិត ការសិក្សាភាសាបានឆ្លងចូលមក ក្នុងពេលមួយ។ ការ សិក្សាភាសាមាន៣ លក្ខណៈដំបូងជាយល់ភាសាតាមប្រព័ន្ធវេយ្យាករណ៍ដើម (វេយ្យាករណ៍ប្រពៃណី) ដែលចាប់ អារម្មណ៍លើក្បួននៃការប្រើប្រាស់ភាសា គឺការប្រើប្រាស់ខុសឬត្រូវក្នុងការប្រើប្រាស់។ អ្នកខ្លះចាប់អារម្មណ៍លើភាសា ដែលមានវិភក្តិ តែមិនមាននិន្នាការដែល ជាវិទ្យាសាស្ត្រច្បាស់លាស់ លក្ខណៈទាំងពីរជាការសិក្សាភាសាតាមនិរុត្តិ សាស្ត្រ (philology) ចាប់ តែភាសាសរសេរ ភាសាចាស់ដូចជាភាសាក្រិក និងភាសាឡាតាំង។ ការសិក្សានិយមរបស់ ពាក្យ ពាក្យតែមួយ ភាសាក្នុងអក្សរសិល្ប៍តន្ត្រី ហើយមិនចាប់អារម្មណ៍ភាសាដែលនៅក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយលក្ខណៈទីបី ជាការសិក្សាប្រៀបធៀបភាសា រកទំនាក់ទំនងរវាងភាសាផ្សេងៗ។ ទោះបីយ៉ាងណាយល់ថាភាសាវិទ្យាប្រៀបធៀប ជាមួយវិទ្យាសាស្ត្រ ជីវវិទ្យា ព្យាយាមបង្ហាញទំនាក់ទំនង នៃការវិវឌ្ឍភាសា។ តែ Saussure ក៏មិនចាប់អារម្មណ៍ជាការ សិក្សាវិទ្យាសាស្ត្រពិត លោក បាន បង្កើបសំណួរទាក់ទងជាមួយភាពពិត (face) ដែលមានផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រជាគោល ពិតផ្នែកសរីរាង្គ វិទ្យា (physical fact) ហើយភាសាជាគោលពិតនៃសរីរាង្គវិទ្យាឬទេ? ឬជាក៏គោលពិតក្នុងលក្ខណៈ ដទៃទៀត ការធៀបត្រកូលភាសាដែលស្របគ្នា ភាសាតែមួយគឺ កម្មវត្ថុ (object) ដែលសិក្សាវា សមស្របហើយឬនៅ កម្មវត្ថុដែលត្រូវសិក្សាក្នុងផ្នែកភាសាវិទ្យាគឺអ្វី?

គោលដៅរបស់ Saussure លើភាសា

Saussure យល់ថាការសិក្សាភាសាដែលឆ្លងតាមសម័យនៅមិនទាន់បានស៊ីជម្រៅ មិនបានធ្វើឱ្យ មានការវិវឌ្ឍភាសាវិទ្យាបែបវិទ្យាសាស្ត្រយ៉ាងពិតប្រាកដ។ ព្រោះមិនអាចធ្វើការអធិប្បាយដល់ធម្មជាតិរបស់ភាសាបាន។ ការសិក្សាភាសាក្រៅចេញពីការសិក្សាផ្នែកប្រវត្តិ និងការប្រែប្រួល។ ការសិក្សាភាសាគួរតែជាការសិក្សាភាសាក្នុង ពេលវេលាមួយ ហើយភាសា និយាយគួរនឹងជាមូលដ្ឋានសំខាន់នៃការសិក្សាភាសា មិនប្រើភាសាសរសេរដែលធ្វើការ កន្លងមក ហើយគំនិតនេះដែលបាននិយាយដល់។ ច្បាប់នៃការប្រែប្រួលនោះច្បាប់សូរ (sound law) ផ្សេងៗ ក៏មិន

បានដូចជាច្បាប់ផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រដទៃ ព្រោះច្បាប់ពិតក៏គួរតែប្រើការអត្ថាធិប្បាយឱ្យជាក់លាក់បានរហូត តែច្បាប់ការប្រែប្រួលសូរ មើលជាការប្រើជាមួយទិន្នន័យមួយចំនួន ហើយក្នុងពេលវេលាមួយ។

Saussure បានបង្ហាញសំណួរថាការប្រែប្រួលរបស់ភាសាដែលសំខាន់នោះសម្រាប់ប្រើប្រាស់ភាសាផង ឬ ដោយគេប្រៀបដូចកីឡាម៉ារ៉ុក ដែលសំខាន់សម្រាប់អ្នកលេងគឺសភាវៈ (state) ដែលមិនមានប្រើផ្នែកជាចលនា (movement) ដែលកន្លងមកហើយប្រើភ្នែកណាខ្លះ។ ភាសាដែលសិក្សាបានក្នុងពីរសម័យកាល គឺការសិក្សាប្រវត្តិ ឬ តាមសម័យ (diachronic) ហើយការសិក្សាតាមសភាពជាក់ ឬតាមសម័យនីមួយៗ (synchronic) ការសិក្សាតាមប្រវត្តិដែលជាការមើលលើការប្រែប្រួលរបស់ភាសាដែលកន្លងមក។ ការដែលកន្លងមកដែលចាប់អារម្មណ៍តែការប្រែប្រួលដូចជា ។ តែ Saussure បង្ហាញសំណួរថាយើងគួរមើលលទ្ធផលនៃការប្រែប្រួលឬមិនមែនជាការប៉ះទង្គិចប្រព័ន្ធភាសាដោយការសន្និដ្ឋានថាប្រសិនក្នុងភាសានោះមិនមានសូរសំឡេង នៅមុន ក៏អាចធ្វើឱ្យកើតមានភាពរួមគ្នាពីរសទ្ធា ជាសទ្ធាតែមួយ។ ហេតុផលនៃការប្រែប្រួលដែលអាចមិនសំខាន់ជាមួយនឹងការប្រែប្រួលតប្រព័ន្ធភាសាក៏បាន។ ផ្នែកមួយទៀតក្នុងសិក្សាភាសារូបភាសាដែលនៅជាមួយ (synchronic) ជាការសិក្សាភាសាដែលនៅក្នុងសភាពមួយ etat de langue ឬ "language-state" គឺជាកម្មវត្ថុដែលត្រូវសិក្សា។

ក្រៅពីនេះលោក Saussure នៅយល់ថាភាសាជាតុពិតក្នុងសង្គម (social facts) គំនិតដូច លោក Durkeim ដែលជាអ្នកបង្កើតខុវវិជ្ជាសង្គមវិទ្យា (Sociology) ។ ដោយលោក Durkeim ប្រើប្រាស់ពាក្យពិតផ្នែកសង្គមពិត (Social fact) ជាពាក្យសព្ទផ្នែកសង្គមវិទ្យា មានន័យថា គំនិតដែលមនុស្សក្នុងសង្គមមានភាពរួមគ្នា (ideas in the collective minds of a society) ។ ភាពពិតនៃសង្គមជាកម្មវត្ថុផ្សេងចេញពីភាពពិតនៃសរីរាង្គវិទ្យា ហើយនឹងភាពនៃចិត្តវិទ្យា ជាការច្របាច់បញ្ចូលគ្នារវាងសង្គមដែលអាចធ្វើមនុស្សសម្រេចធ្វើឱ្យ ឬមិនមែនមែនជាកម្មវត្ថុ។ ឧទាហរណ៍ដូច ការជ្រើសរើសយករបស់មនុស្សដទៃ មិនជំទាស់ជាមួយច្បាប់សរីរាង្គវិទ្យាព្រោះមនុស្សមានសមត្ថភាពដែលអាចយករបស់ដោយដៃ ហើយកាន់ដោយខ្លួនឯងបាន និងមិនទាស់ផ្នែកចិត្តវិទ្យាដោយ ព្រោះមនុស្សធ្វើដៃមានការលំបាករបស់វត្ថុទាំងនោះ។ គួរតែយកមកជារបស់ខ្លួន តែមនុស្សទាំងនោះមិនយកជួយរបស់មនុស្សដទៃក៏ព្រោះស្គាល់ថាប្រសិនបើធ្វើហើយអាចរៀបជាក្រុម ព្រោះសង្គមកំណត់ទុកថាជាឥរិយាបថដែលមិនព្រមទទួលយក។ លោក Durkeim សរសេរស្នាដៃរបស់លោកពីធ្វើអត្តឃាតខ្លួនឯង (suicide) ថាមិនប្រើបញ្ហាបញ្ហាទេសតែជាលទ្ធផលដែលចេញពីសង្គមផងដោយបង្ហាញឱ្យឃើញថាអត្រាសម្លាប់ខ្លួនឯងរបស់ក្រុមមនុស្សផ្សេងៗ នោះផ្សេងគ្នា។ មនុស្សនៅលីវទើបធ្វើអត្តឃាតខ្លួនឯងច្រើនជាងមនុស្សក្រុមគ្រួសារ។ មនុស្សមិនមានកូនធ្វើអត្តឃាតច្រើនជាងមនុស្សមានកូនជាដើម។

Saussure ពង្រីកន័យរបស់ភាសាជាភាពពិតផ្នែកសង្គម ដោយអធិប្បាយជាចំណេះដឹង ដែលមនុស្សក្នុងសង្គមចូលយល់រួមគ្នា ហើយនៅក្នុងភាសានោះក៏មានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ (systematic) គឺពាក្យអធិប្បាយរបស់វត្ថុមួយត្រូវយោងជាមួយវត្ថុផ្សេងៗដែលនៅទាក់ទងគ្នា។ ដូចជាពេលនិយាយដល់សូរពីរ ក្នុងភាសាមួយ សូរនេះមាន

ន័យផ្សេងៗ (contrast) ដែលបង្កើតជាពាក្យថ្មីឡើងមក។ ជាមួយភាសាមួយដែលមានសូរព័រនេះកើតសូរស្រដៀងគ្នា ឋានៈសូរទាំងពីរ នេះក៏គួរតែផ្សេងគ្នានៅក្នុងភាសាមួយៗ ឬដូចជាភាសាអង់គ្លេស។ យើងអាចនិយាយពាក្យថា sheep មានន័យដូចពាក្យបារាំងថា mouton [mu:ton] តែតាមពិតទៅក្នុងភាសាអង់គ្លេសមានពីរ មួយនេះដែរ។ ក្នុងពេលដែលភាសាបារាំងប្រើពាក្យដូចគ្នាមានន័យពីរ ពាក្យថា sheep ក៏មិនគួរមានតម្លៃ (value) ស្រដៀងគ្នាជាមួយ និង mouton ស្លាប់ដូចគ្នា ភាសាអាចយល់បានវាទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នា (network of relationship) ដែលមានតម្លៃ នៃធាតុតែមួយ (element) កើតឡើងជាមួយសទ្ធាផ្សេងៗ ឬនិយាយបានទៀតថាភាសាជាប្រព័ន្ធសញ្ញា (system of signs) ដែលយើងមិនពិចារណាតែសញ្ញាតែមួយបាន ព្រោះតម្លៃរបស់សញ្ញានោះកើតឡើងជាមួយសញ្ញា ផ្សេងៗ ផង ភាសាមានលក្ខណៈជាធាតុរួមរបស់ប្រព័ន្ធ ឬជារចនាសម្ព័ន្ធ (structure) តែក៏មិនប្រើ រចនាសម្ព័ន្ធដែលប្រឡើង ចេញពីសទ្ធាតូចៗមកបន្សំមគ្គ តែរចនាសម្ព័ន្ធជាប្រព័ន្ធរួមដែលកំណត់ផ្នែកខាងក្នុងដែលមិនអាចប្រែក្លាបាន។

បញ្ហាមួយទៀតដែល Saussure គិតគ្រប់គ្រងបើយើងធៀបភាសាជាមួយទ្រឹស្តីការវិវឌ្ឍ ភាសាមិនមែនជាវត្ថុ ដែលមានលក្ខណៈដូចគ្នានឹងវត្ថុការបែងចែកវត្ថុមានជីវិតនៅក្នុងជីវវិទ្យា។ Saussure យល់ថាភាសាជាភាពពិតក្នុង សង្គមមិនប្រើទិន្នន័យពិតផ្នែកសរីរាង្គ ព្រោះប្រសិនបើភាសាជារឿងពិតផ្នែកសរីរាង្គទើបជាសូរនិយាយរបស់មនុស្សម្នាក់ៗតែប៉ុណ្ណោះ ត្រូវប្រែក្លាចេញ រវាងវត្ថុដែលមនុស្សម្នាក់ៗនិយាយជាមួយនិងវត្ថុជាលក្ខណៈរួមគ្នា (collective) របស់ មនុស្សនៅក្នុងសង្គម ឬភាពផ្សេងគ្នារវាង la parole ជាមួយនឹង la langue។

ភាសាជាប្រព័ន្ធសញ្ញា

ការសិក្សាភាសា យើងត្រូវស្គាល់ថា សទ្ធាដែលយើងសិក្សាភាសាគឺអ្វី? កម្មវត្ថុដែលយើងធ្វើបាន គឺ ដំបូងចេញពីពាក្យ ពេលមើលដល់ពាក្យ វត្ថុដែលយើងនឹកដល់ គឺវាជំនួសរបស់អ្វី ជំនួសគំនិតអ្វី តែនៅតែមិនគ្រប់គ្រាន់ ដែល Saussure គិតគ្រប់គ្រងឱ្យមានការសិក្សាភាសា ជាប្រព័ន្ធសញ្ញា ឬភាសាវិទ្យាផ្នែកសញ្ញាវិទ្យា (semiology) ឡើងដោយដែលភាសាវិទ្យាជាផ្នែក មួយនៃសញ្ញាវិទ្យានេះ។ ភាសាវិទ្យាជាការសិក្សាសញ្ញាដែលប្រើប្រាស់ក្នុងសង្គម Saussure យល់ ថាភាសាជាប្រព័ន្ធសញ្ញាដែលមានន័យច្របូកច្របល់បំផុត គួរជាគំរូនៃការសិក្សាតាមប្រព័ន្ធផ្សេងៗ ហេតុផលដែលមិនមានអ្នកនរណាម្នាក់យល់បានដែល Saussure យល់កន្លងមក។ ព្រោះថាពី មុន ការសិក្សាភាសាជា ការសិក្សាក្នុងលក្ខណៈដែលជាប់ទាក់ទិនជាមួយវត្ថុផ្សេងៗ។ ដូចចិត្តវិទ្យា ទស្សនវិជ្ជា សង្គមវិទ្យា។ លោក Saussure បានប្រកាសថាគោលដៅពិតរបស់ភាសាវិទ្យាគួរជា ការសិក្សាដើមយល់ពីធម្មជាតិរបស់ភាសាផ្ទាល់។

គំនិតលក្ខណៈដែលភាសាជាសញ្ញានេះ មានមកយូរហើយតាំងតែពីសម័យក្រិក ដោយពួក Stoic ដែលបាននិយាយដល់វត្ថុដែលប្រើសក្នុងន័យបញ្ញតិ (Signify) និងន័យករ (Signified) មកមុន។ ហើយក្រោយមក

មានការនិយាយម្តងទៀតក្នុងសម័យកណ្តាល ដោយមាន ការនិយាយពី Speculative grammar ដែលបង្ហាញពីជំនឿ ថា ភាសាត្រឡប់ឱ្យឃើញដល់ភាពពិត ដែលស្ថិតនៅក្នុងសរីរាង្គ (language reflects the reality underlying the physical world)។ ក្នុងសម័យសិល្ប៍វិទ្យា គំនិតបែបនេះគង់នៅ តែការប្រែប្រួលរូបថ្មី ដូចជានៅក្នុងស្នាដៃរបស់លោក John Lock ដែលចង់ភ្ជាប់រវាងភាសានិងគំនិត (idea) តែក្នុងសតវត្សទី១៩ គំនិតថាពាក្យសញ្ញាជំនួសបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវយល់ថាហួសសម័យ ហើយមិនជាវិទ្យាសាស្ត្រ (អ្នកភាសាវិទ្យាបែបទៅ ចាប់អារម្មណ៍ភាសាប្រៀបធៀប ហើយយល់ថាភាសាប្រព័ន្ធដីវិទ្យាមកជំនួស) តែក្រុមអ្នកទស្សន វិជ្ជា ហើយនិងអ្នកចិត្តវិទ្យាមិនបានគំនិតផ្សេងគ្នាពីរឿងទ្រឹស្តីសញ្ញានេះទៅចិត្តវិទ្យា។ តែចំពោះគំនិតរបស់សូរសៀវ នៅជាប់ជាមួយគំនិត Logos នោះជាវត្ថុដែលប្រកបដោយសូរសំឡេង ហើយន័យ ទម្រង់តែសូរសៀវ បានយកចិត្តវិស័យថ្មីដែលបញ្ជាក់ពីន័យយល់របស់ភាសា មិនបានជាការសិក្សាពាក្យផ្សេងៗ ជំនួសនូវអ្វីក្នុងលោកនេះ តែត្រូវយល់ពីសភាពរួមរបស់ភាសាគំរូ និងជាប្រព័ន្ធ។

ក្នុងអតីតកាល យល់ថាពាក្យជាការបង្ហាញឈ្មោះថ្មីគំនិត (concept) ដែលមានយូរមកហើយ ភាសាជារឿងនៃដាក់ឈ្មោះទៅតាមទស្សនៈផ្សេងៗ ឬហៅថា nomenclature ដោយលំពីការខ្វែងគំនិតគ្នាទៅលើទស្សនៈថាវត្ថុមានមុនភាសា។ ភាសាធ្វើឱ្យមានយើងបានជួប នូវវត្ថុផ្សេង ហើយភាសាផ្សេងគ្នាក៏អាចជ្រើសរើសយកមកប្រើពាក្យដែលផ្សេងគ្នា (ដែលជាហេតុថា ហេតុអ្វីក្នុងអតីតកាល ត្រូវធ្វើការសិក្សាដើម្បីឱ្យយល់ពីភាពពិត (reality) ព្រោះពាក្យឬឈ្មោះហៅវត្ថុផ្សេងៗ ត្រូវដាក់ដើម្បីធ្វើឱ្យយើងយល់ពីភាពពិតផ្សេងៗ ដោយឆ្លងកាត់ភាសា) ពាក្យទើបជាក្រុមគួរអក្សរដែលប្រើប្រាស់ជំនួសឱ្យន័យបានយ៉ាងច្រើន។ តែលោក សូរសៀវ យល់ថាភាសាពិត ជារឿងនៃសូរសំឡេងជាមូលដ្ឋានមិនប្រើគួរអក្សរ ហើយ មានន័យភាសាជាវត្ថុដែលជាដើមកំណើតអាចធ្វើការសិក្សាបាន។ វត្ថុនោះជាការផលិតដោយ សង្គមដែលមនុស្សយើងគ្រប់គ្នាមាននៅក្នុងខួរក្បាល វត្ថុនោះគឺជាសញ្ញា ដែលកើតចេញរួមគ្នារបស់រូបសូរ និងគំនិត សញ្ញានៅក្នុងភាសាមិនប្រើជាការដាក់ឈ្មោះឱ្យជាមួយវត្ថុក្នុងចក្រវាឡ។ សញ្ញាក្នុងភាសាមានលក្ខណៈជាសទ្ធានៃគំនិត (psychological entity) ប្រសិនបើយើងឱ្យមនុស្សម្នាក់និយាយថា “ឆ្មាដេកលើសៀវភៅ” ហើយប្រើ ការកត់សូរដើម្បីមើលរូបភាពលកសូរបាន យើងឃើញថាលកសូរដែលបានចេញពីមនុស្សម្នាក់ៗផ្សេងៗគ្នា តែហេតុអ្វីមនុស្សយើងអាចទាក់ទងគ្នាបាន ហេតុអ្វីទើបអាចយល់ប្រយោគនេះ ទាំងអស់គ្នា ក៏ព្រោះតែមនុស្សទាំងអស់យល់ពីសញ្ញាផ្សេងៗ ដែលមាននៅក្នុងប្រយោគនេះបាន ត្រូវគ្នាសញ្ញាទើបជាសទ្ធាដែលអរូបីមិនមែនសូរសំឡេងដែលចាប់មកវាស់បាន។

សញ្ញាជាផ្នែកជា Signifier គឺជាវត្ថុដែលជាទាក់ទង ឬពហុៈដែលប្រើជួសសញ្ញានោះ ហើយផ្នែកដែលជា signified ឬគឺជាផ្នែកដែលន័យដែលមនុស្សក្នុងសង្គមមានរួមគ្នាសម្រាប់ សញ្ញានោះ ក្នុងភាសាហើយ signifier គឺកម្រិតរបស់សូរផ្សេងៗក្នុងពាក្យ។ ហើយ signified គឺជា គំនិតរបស់ពាក្យនិយាយដល់ ទំនាក់ទំនងរវាង signifier ជាមួយ signified នេះមានលក្ខណៈមិន ច្បាស់លាស់ (arbitrary) គឺមិនបានកំណត់ទុកមុន (Saussure) ផ្អែកលើ

ស្នាដៃរបស់លោក William Dwight Whitney, 1827-1894 ដែលនិយាយដល់ន័យពំគ្រណាត (arbitrary) របស់សញ្ញា) ដូចជា គំនិតរបស់ពាក្យថា "horse" មានដែលមានសូរជា /hos/ ដែលប្រើ ក្នុងភាសាផ្សេងៗក៏ប្រើរូបសូរ ផ្សេងៗគ្នា។ គំនិតរបស់ពាក្យក្នុងភាសានីមួយៗមិនដូចគ្នា ដូចជាពាក្យ Sheep, mutton ក្នុងភាសាអង់គ្លេសហើយ mouton ក្នុងភាសាបារាំង ភាពមិនទៀងទាត់នេះប្រាកដនៅក្នុងប្រព័ន្ធ សញ្ញាដទៃទៀតផង។ ដូចជា ការបង្ហាញលក្ខណៈដោយឡែកក្នុងសង្គមមួយដែលមានភាពខុសគ្នា តែការនិយាយអំពីសញ្ញាក្នុងភាសាមានលក្ខណៈដែលមិនជាក់លាក់មិនមានន័យថា នរណាចង់ កំណត់ប្រើរូបសូរយ៉ាងណាជួយនូវគំនិតផ្សេងបាន។ ព្រោះថាសញ្ញាត្រូវការវត្ថុដែលកើតចេញពី ការយល់រួមគ្នានៅក្នុងសង្គមផ្ទាល់ ទើបមានលក្ខណៈដែលហៅថា immutability គឺមិនប្រើនរណា ប្រែប្រួលនរណាចង់ប្តូរបានតាមចិត្តហើយបានគ្រប់ពេលវេលា ក្នុងពេលតែមួយ ន័យដែលមាន នេះក៏ធ្វើឱ្យកើតមានលក្ខណៈ mutability ផង។ ព្រោះយើងមិនអាចធ្វើឱ្យភាសាបាត់សភាពដើម រហូតគ្រប់ពេល ភាសាឬសញ្ញាដែលមានការប្រែប្រួលទៅតាមពេលវេលា (ក្នុងបញ្ហាអ្វីជាក់លាក់ ភាសានេះក៏ប្រើជាប្រព័ន្ធក្នុងគ្រប់ពេលគ្រប់កម្រិតរបស់ភាសា Saussure ក៏និយាយទុកថា ជាន័យ អ្វីជាក់លាក់ដែលមានការបែងចែក (the limiting of arbitrariness) ព្រោះមានរួមគ្នារបស់លក្ខណៈ ដែលមាននៅ)។

ការកំណត់សញ្ញាផ្សេងៗឡើងមក ធ្វើឱ្យយើងអាចព្រែកន័យផ្សេងៗរវាងគំនិតផ្សេងៗ បានមុនដែលមានលក្ខណៈ គំនិតផ្សេងៗ ដែលមនុស្សយើងមានការបែងចែកពីផ្នែកផ្សេងៗ លក្ខណៈធ្វើឱ្យមានការបែងគំនិតជាផ្នែកៗ បានច្បាស់ គំនិតត្រូវចែកឃើញជារបៀបក៏មានការ ភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងផ្នែកផ្សេងៗរបស់គំនិតជាមួយរូបដែលប្រើជំនួស ភាសាដែលប្រៀបធៀបគ្នា ដើម្បីបង្ហាញពីគំនិតជំនួសរូបសូរដែលប្រើ ដើម្បីរួមទាំងពីរផ្នែកចូលគ្នាផង ក៏កើតជាវត្ថុ មកជា form ឡើងដោយមិនប្រើជា Substance នៅក្នុងចំណុចនេះយើងបានរូបភាពយល់គ្នាថា ភាសាប្រកដោយប្រព័ន្ធសញ្ញាផ្សេងៗ ដែលមិនមនុស្សក្នុងសង្គមកំណត់ប្រើរួមគ្នា តែការយល់ត្រឹមនេះនៅមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ទេ យើងមិនអាចយល់សញ្ញាដោយសេរីចេញជាប្រព័ន្ធ តែយើងត្រូវយល់ន័យទាក់ទងរវាងសញ្ញាក្នុងប្រព័ន្ធផង។

Saussure និយាយថាយើងមិនអាចសិក្សាសញ្ញាដោយមិនចាប់អារម្មណ៍លើប្រព័ន្ធសញ្ញា ដែលមាននៅបានព្រោះគុណតម្លៃ (value) របស់សញ្ញាតែមួយមិនបានដែលនៅក្នុងលក្ខណៈនោះ តែគុណតម្លៃដែលពិតគឺមានក្នុងប្រព័ន្ធសញ្ញាផ្សេងៗ ក្នុងប្រព័ន្ធដែលធ្វើឱ្យសញ្ញាផ្សេងៗចេញទៅក្នុងសញ្ញាដទៃទៀត ឧទាហរណ៍ ពាក្យ mouton ក្នុងភាសាបារាំងអាចប្រើដើម្បីទាក់ទងនឹងគំនិត ដូចគ្នាជាមួយ sheep ក្នុងភាសាអង់គ្លេស តែលក្ខណៈសញ្ញាទាំងពីរនេះមានតម្លៃមិនស្មើគ្នា។ ព្រោះថាក្នុងភាសាអង់គ្លេសមានពាក្យថា mutton ដែលមានន័យដល់ខ្លឹមសារព្រមគ្នា តែភាសាបារាំងប្រើពាក្យដើមគឺ mouton តម្លៃដែលនិយាយដល់នេះធ្វើការពិចារណាចេញពីគំនិត ហើយ ពិចារណាចេញជារូបសូរ។ តម្លៃរបស់សញ្ញាក៏ចូលទៅក្នុងលក្ខណៈដូចគ្នាគឺមានទំនាក់ទំនង ហើយន័យផ្សេងគ្នារវាងរូបសូរក្នុងប្រព័ន្ធជាមូលដ្ឋាន ពោលគឺយើងយល់ភាពផ្សេងគ្នារបស់ form ជាសំខាន់មិនប្រើន័យផ្សេងគ្នារបស់ substance substance មាន

ន័យដល់សូរនៃសរីរាង្គដែលបានឮ។ ចំណែក form នៅក្នុងនេះមានន័យដល់សូរ (phoneme) ដែលយើងទទួលស្គាល់ជាសទ្ធាតាមរយៈផ្នែកចិត្ត (psychological unit) ទាំងនេះ សទ្ធាតាមរយៈភាសាទើបមិនអាចកំណត់គុណសម្បត្តិផ្នែក ខាងក្នុងផ្ទាល់ តែត្រូវកំណត់ចេញពីផ្សេងៗពីសទ្ធាតាមរយៈទៀតក្នុងភាសា ឧទាហរណ៍សទ្ធា ក៏អាចសរសេរក្នុងរូបផ្សេងៗគ្នា តែការដែលយើងអាចទទួលស្គាល់បានវាជាតួអក្សរ ព្រោះយើងឃើញថាន័យផ្សេងៗចេញពីតួអក្សរផ្សេងៗ ពាក្យដែលយោងលើសូរសៀវគឺ in language there are only differences without positive terms (CG 120) (យើងប្រើថា មានត្រឹមតែ ន័យផ្សេងគ្នាតែប៉ុណ្ណោះ ប្រយោគនេះត្រូវ ក៏ខ្លឹមសារដែលយើងពិសោធន៍ (signified) ឬជា ផ្នែកន័យករ (signifier)។ លោក សូរសៀវ យល់ថារកសញ្ញាក្នុងក្រុមរួមរបស់វាក៏និយាយក្នុងគុណសម្បត្តិរបស់សញ្ញាផ្ទាល់បាន when we consider the sign in its totality, we have something that is positive in its own class CG 120។

ភាសា និងសម្តី (Langue and Parole)

ក្រៅពីលោក Saussure បានចង្អុលបង្ហាញពីភាពផ្សេងគ្នារវាង la langue និង la parole ដោយ la langue មានន័យថាភាសាដែលជាប្រព័ន្ធសញ្ញាដែលមនុស្សក្នុងសង្គមយល់គ្នាបាន ជាភាពពិតផ្នែកក្នុងសង្គម ឬជាធាតុចំណេះដឹងផ្នែកភាសាដែលមានរួមគ្នា (collective knowledge of language) (la langue ជាពាក្យបង្កើតដើម្បីបង្ហាញពីភាពខុសគ្នាពី le langage ' speech' ដែល ប្រើមានន័យដល់ភាសាក្នុងន័យទូទៅ)។ ចំណែក la parole មានន័យថាភាសាដែលជាពាក្យ និយាយ ដែលមនុស្សយើងប្រើ ឬនិយាយចេញមក ចែកជារឿងរបស់មនុស្សម្នាក់ៗចង់និយាយ ពាក្យនិយាយ ឬប្រយោគទាំងអស់នេះជាវត្ថុធាតុតែមួយដែលយើងបានឮ បានស្តាប់ដែលអាច យកមកសិក្សាដើម្បីរក langue ឬត្រូវប្រព័ន្ធរបស់ភាសានោះ។ លោក Saussure ព្រែកភាពខុសគ្នារវាង langue ជាមួយ parole ដើម្បីចង្អុលបង្ហាញឱ្យច្បាស់ថា អ្វីគឺជាព្រំដែនដែលអ្នកភាសាវិទ្យា គួរសិក្សា ដែលជាការសិក្សារក langue នោះគឺរកប្រព័ន្ធរបស់ភាសា ដែលមាននៅក្នុងពេលវេលា មួយ មិនមែនការសិក្សាភាសាក្នុងលក្ខណៈប្រៀបធៀបតាមសម័យផ្សេងៗដូចដែលអ្នកភាសា វិទ្យាធ្វើកន្លងមក។ លោក Saussure ប្រៀបឱ្យឃើញដោយធៀបជាមួយកីឡាម៉ារ៉ុក ដោយឱ្យនឹកដល់សភាពរបស់កីឡាដែលមានក្នុងពេលមួយទៅពេលមួយ។ យើងអាចពន្យល់បានថាអ្នកណា មានតួនាទី មានតំណែងជាអ្វី ការពិតដែលអ្នកលេងដើរចេញពីណាខ្លះ ហើយវាមិនសំខាន់ក្នុង ពេលមួយបន្ទាប់ទៀត តែខណៈនោះ ការប្តូរដែលកើតឡើងមកមិនមានសារៈសំខាន់ជាមួយការ ទទួលយកភាសារបស់មនុស្សក្នុងសង្គមក្នុងពេលនោះ យើងមិនបាត់ត្រូវការស្គាល់ថាពាក្យនេះ ពីមុនមានន័យយ៉ាងណាខ្លះនោះទេ នោះទើបយើងអាចប្រើពាក្យនោះបានត្រឹមត្រូវ ត្រឹមតែស្គាល់ ថាពាក្យនេះមានន័យនៅក្នុងបច្ចុប្បន្នយ៉ាងណានោះក៏គ្រប់គ្រាន់ហើយ។

Langue និង parole របស់ Saussure ស្រដៀងគំនិតរបស់លោក Chomsky ពីសមត្ថភាពភាសា (competence) និងព្រឹត្តិកម្មភាសា (performance) តែក៏មិនដូចគ្នា សមត្ថភាពភាសាជារឿង របស់បុគ្គលម្នាក់ៗ

ដែលជាអ្នកនិយាយ ឬអ្នកស្តាប់ក្នុងគំនិត (idea speaker/hearer) ជាចំណេះដឹង ដែលបុគ្គលម្នាក់មានក្នុងការប្រើប្រាស់ភាសាបាន។ ចំណែក langue ជាចំណេះដឹងស្គាល់រួមគ្នា (collective knowledge) ចំណុចខុសគ្នាត្រង់នេះ ទើបយល់បាន ត្រូវយល់ជជែកថា langue ជារឿង របស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ឬជាវត្ថុដែលមានរួមគ្នា (collective)។ ពេលមួយទៀតគឺជារឿងពិតផ្នែកចិត្ត វិទ្យា ឬតថភាពក្នុងសង្គម។ Putnam (យោងក្នុង Sampson 1980) គាំទ្រគំនិតជាលក្ខណៈរួមគ្នា នៃការប្រមូល ដោយលើកបង្ហាញពីឧទាហរណ៍ពីសមត្ថិកម្មមានក្នុងចក្រវាឡ ដែលមានភាសាដូចមនុស្សលោក។ គ្រប់យ៉ាងមើលមិនអស់ តែប្តូរវេនគ្នាដូចជាទឹកក្នុងលោកនេះមិនមែន H2O តែជា XYZ។ សួរថា ពាក្យថា “ទឹក” នៅក្នុងលោកនេះខុសគ្នាដែរឬទេ? សម្រាប់អ្នកគឺមីវិទ្យាស្គាល់ថា ផ្សេងក៏និយាយថាផ្សេងគ្នា គំនិតរបស់ “ទឹក” សម្រាប់អ្នកគឺមីវិទ្យាក្នុងលោកទាំងពីរខុសគ្នា តែសម្រាប់អ្នកមនុស្សទូទៅមិនគិតដូចនោះទេ ព្រោះមានការយល់ដឹងពីទឹកដូចៗគ្នា។ គំនិតរបស់ ទឹកក្នុងចំណុចពីរនេះមិនគួរខុសគ្នា ឬយ៉ាងករណីរបស់ចិញ្ចៀនមាស ដែលមនុស្សទូទៅកំណត់ សម្គាល់ជាការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាចិញ្ចៀនមាស តែភាពពិត មនុស្សទាំងនោះទើបព្រែកភាព ផ្សេងរបស់មាសបានយ៉ាងល្អអាចព្រែកបានថាចិញ្ចៀនរង់ណាមិនប្រើចិញ្ចៀនពិត សួរថា មនុស្ស មួយក្រុមក្រោយនេះ ឬមានគំនិតពីចិញ្ចៀនមាស ក៏មិនគួរប្រើ Putnam ប្រៀប ដូចគ្នាថាមានគ្រឿង លម្អដែររបស់មនុស្សម្នាក់ប្រើប្រើ ហើយគ្រឿងលម្អ ដៃ មាន មនុស្ស ជាច្រើនត្រូវរួមគ្នាធ្វើ ដូចជា គ្រឿងចក្រឧស្សាហកម្ម មនុស្សទូទៅ ធ្លាប់គិតថាភាសា ជាមធ្យោបាយប្រព័ន្ធដំបូងព្រោះខ្លួនឯង ប្រើនៅក្នុងជាធម្មតា តែតាមពិតភាសាជាមធ្យោបាយ ប្រព័ន្ធ ក្រោយបំផុត។

Saussure យល់ថាវាលក្ខណៈរួម ឬក៏ជាតថភាពនៃសង្គម (collective/social fact) វាប្រើបានជាមួយសញ្ញាឬពាក្យភាសា។ មនុស្សក្នុងសង្គមយល់ស្របគ្នាថា ពាក្យ/សទ្ទតា នោះវាផ្សេងគ្នា (contrast) ចេញពីតួដទៃទៀតក្នុងប្រព័ន្ធបាន តែក្នុងកម្រិតខ្ពស់បំផុត ដូចជាប្រយោគ គួរតែជារបស់ផ្ទាល់ ឬភាពពិតផ្នែកចិត្តវិទ្យា (psychological fact) ព្រោះយល់ជាប្រព័ន្ធដែលព្រែកពីគ្នា (contrast) ប្រយោគផ្សេងៗបាន។ លោក Saussure ទើបយល់ថាប្រយោគជារឿងរបស់ parole ឬការនិយាយជាការបង្កើតចេញសញ្ញាផ្សេងៗ ប្រយោគមានចំនួនច្រើនដែលមិនអាចកាច់ផ្តាច់បាន។ ទាំងនេះគឺរឿងរបស់មនុស្សម្នាក់ៗដែលនិយាយបានយ៉ាងណា ទើបចំពោះ រូប (pattern) ដែលមិនប្រែប្រួលទៅតាមការប្រើប្រាស់របស់មនុស្សម្នាក់ៗ ដល់បែងចែកជា langue បានដូចជា ការទម្រង់ពាក្យ (word formation) ការដែលលោក Saussure យល់ចំពោះវត្ថុដែលជា ចំណេះដឹងរួមគ្នារបស់មនុស្សក្នុងសង្គម ទើបថា langue ធ្វើឱ្យយើងមិនបានចាប់អារម្មណ៍ជាមួយ វាក្យសម្ពន្ធ (syntax) ចំណាប់អារម្មណ៍វាក្យសម្ពន្ធមានច្រើនដោយលោក Chomsky នៅក្នុងភាសាក្រោយប្រើវិធីផ្នែកគណិតវិទ្យាគំរូប្រព័ន្ធកម្រិតវាក្យសម្ពន្ធ។ Saussure យល់ឃើញថាគួរស្គាល់វាក្យសម្ពន្ធជារឿងផ្ទាល់ (idiolect) មានតែចំណេះដឹងពីពាក្យទាំងអស់ត្រូវជាវត្ថុដែលទទួល ស្គាល់រួមគ្នាក្នុងសង្គម។ Sampson បង្ហាញគំនិតនៅក្នុងប្រការនេះថា Saussure អាចច្រឡំរវាងចំណេះដឹងពីប្រភេទ គឺចេះហើយអធិប្បាយបានយ៉ាងណា (know-what) ជាមួយ ចំណេះដឹងថាកាត់វាយ៉ាងណាប្រើ ឬមិនប្រើ (know-how-to) ទើបធ្វើឱ្យ Saussure ចែកជាប្រយោគដោយ parole ព្រោះចំណេះដឹងជាអ្វី គឺចំណេះដឹងក្នុងកម្រិតពាក្យដែលមនុស្ស ម្នាក់ៗនិយាយបាន

យល់ន័យរបស់ពាក្យបានគឺជាអ្វី?។ ចំណេះដឹងកម្រិតវាក្យសម្ពន្ធដែលបង្កើត ប្រយោគផ្សេងៗបាន ប្រាប់បានជា ប្រយោគនោះប្រើបានឬមិនបាន តែអាចអធិប្បាយបាននូវហេតុ ផលមិនបានច្បាស់លាស់។

ទំនាក់ទំនងរចនាសម្ពន្ធ និងករណ៍សម្ពន្ធ (Syntagmatic and paradigmatic relations)

Saussure យល់ថា ក្នុងភាសាក្រៅពីរឿងរបស់ភាពខុសប្លែកគ្នាដែលយើងបានឃើញ តែនៅមានរឿង របស់ grouping ឬការរួមគ្នារបស់សទ្ធាក្នុងភាសាផង។ ក្នុងការសិក្សាការរួមគ្នា របស់សទ្ធាភាសានេះ Saussure ចង្អុលបង្ហាញដល់លក្ខណៈពីរយ៉ាង របស់ភាសាគឺសម្ពន្ធរចនាសម្ពន្ធ (syntagmatic) ហើយសម្ពន្ធជាក្រុម (association តែក្រោយមកហៅថា paradigmatic) រចនាសម្ពន្ធជាសម្ពន្ធដែលកើតឡើងចេញពីសទ្ធាផ្សេងៗចាប់ ពីសទ្ធាឡើងទៅ ត្រូវយក មក ចែកជាបន្តគ្នាជា Syntagm ជាតម្លៃរបស់សទ្ធាផ្សេងៗមករួមគ្នា (combinations supported by linearity are syntagms. The system is always composed of two or more consecutive units. In the syntagm a term acquires its value only because it stands in opposition to everything that precedes or follows it, or both (CG123))។

ចំណែកសម្ពន្ធលក្ខណៈដែល ពាក្យខ្លះមានលក្ខណៈផ្សេងគ្នា គឺសម្ពន្ធក្នុងក្រុម ដូច ពេលគិត ដល់ពាក្យថា enseignement 'teaching' យើងអាចគិតដល់ពាក្យដែលទាក់ទងគ្នា ដូចជាពាក្យ enseigner 'teach', reenseigner 'acquaint' ទើបឃើញថាមានសម្ពន្ធរួមគ្នាត្រង់នេះជា សម្ពន្ធដែលមិនត្រូវអាស្រ័យបរិបទភាសាខាងក្រៅ (out of discourse)។

ទំនាក់ទំនងរចនាសម្ពន្ធនេះមិនបានកើតឡើងព្រោះក្នុងកម្រិតពាក្យតែប៉ុណ្ណោះ តែកើត ក្នុងកម្រិត ដទៃទៀតរបស់ភាសាផង។ Saussure បានសួរថា សម្ពន្ធនេះកើតឡើងដែលកម្រិត langue ឬ parole តែប៉ុណ្ណោះ។ លោក Saussure ចែកបង្ហាញប្រយោគ (sentence) ជារឿងនៃការ ប្រើភាសា (speaking) ដែលធ្វើឱ្យជារឿងក្នុង កម្រិតនៃ parole តែប្រយោគនោះវាជាឧទាហរណ៍ ល្អ ដែលបង្ហាញពីសម្ពន្ធរចនាសម្ពន្ធ (ក្នុងនេះ Saussure និយាយ ដល់ speaking (parole) ថាជារឿងរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ហើយ langue មានន័យដល់ជារៀងរាល់ (collective usage))។ ក្នុងនោះលោក Saussureសន្និដ្ឋានថា not every syntagmatic fact is classed as syntactical (and pertaining to the language system), but every syntactical fact belongs to syntagmatic class (CG137)។

តែក៏មានចំណែកខ្លះរបស់សម្ពន្ធរចនាសម្ពន្ធដែលជារឿងរបស់ langue ពិតៗ មិនមែនជា parole គឺពួកដែល ជារឿងកម្រិតភាពទៀតទាត់ (Also, to language rather than to speaking belong the syntagmatic types that are built upon regular forms)(CG125)។ ត្រង់នេះលោក Saussure លើ ឧទាហរណ៍ប្រព័ន្ធរបស់ពាក្យ

(word-part): prefixes, roots, radicals, suffixes,និង inflectional ending (CG185) radical ជាចំណែកមួយ ដែលជាធាតុរួមគ្នា (common element) ពេលប្រៀបធៀប ពាក្យដែលទាក់ទង (related word) ដូចជា ព្រែកជា suffix ចេញពីពាក្យទាក់ទងគ្នាបានជា radical យើងអាចធ្វើបានយ៉ាងនេះបានច្រើនលើកច្រើនគ្រា radical ទើបមាន ច្រើនកម្រិត (grade) (first-grade radical, second-grade radical) រហូតដែលយើងមិនអាចព្រែកតទៅទៀតបាន ហៅថា ឫសពាក្យ (root) ឧទាហរណ៍ ក្នុងភាសាបារាំង roulis-'roll', rouleau-'rolling-pin' roulage-'roller' roulement-'rolling',ដែលជាradical គឺ roul-ក្នុងខ្លះទៀត radical ដែលអាចបន្លៀតបានដូចជា zeugnu- អាចទៅ ទៀតដូចជា zeug-បាន។

ចំណែកទំនាក់ទំនងក្រុម (Association) នោះ ផ្សេងពីសម្ពន្ធរចនាសម្ពន្ធដែលជាសម្ពន្ធបែប មិន បានចែកជាចំនួន ឬកម្រិត (terms in an associative family occur neither in fixed numbers nor in definite order) (CG126)។ ដូចជា ប្រសិនបើនិយាយដល់ painful, delightful, frightful,etc, យើងមិនអាចនិយាយបានថា ចំនួនពាក្យទាំងអស់ក្នុងថ្នាក់ (class) នេះ (ក្នុងខួរក្បាល) តែប៉ុណ្ណោះ ហើយក៏មិនបានរៀបតាមលំដាប់ក្នុង(និយាយ យនឹកត្រង់ណានិយាយត្រង់នោះ ពេលវេលាដែល យើងយោងដល់ន័យសម្ពន្ធនេះ ដូចជាការលេងហ្គេមនិយាយឈ្មោះ ១០ក្បាល) ន័យសម្ពន្ធបែប នេះក្រុមដែលធំ ក៏គឺការចែកថ្នាក់ពាក្យ (part of speech)។

ការសិក្សាអក្សរសមកាល និងអក្សរវិសមកាល (Synchrony and diachrony)

Saussureព្រែកភាពផ្សេងៗគ្នារវាងការសិក្សាភាសាក្នុងបែបអក្សរសម័យ (diachronic) ជាមួយនឹងអ ក្សរសមកាល (synchronic)។ ការសិក្សាអក្សរវិសមកាលជាការសិក្សាដោយការប្រែប្រួល ដែលកើតឡើង តែការសិក្សា តាមអក្សរសមកាលជាការសិក្សាដើម្បីអធិប្បាយពីសភាពរបស់ភាសា ក្នុងខណៈពេលមួយ។ លោក Saussure ប្រៀប ធៀបឱ្យឃើញដោយការធៀបជាមួយគ្នានឹងកីឡាមារ៉ុក ដែលគិតដល់លក្ខណៈរបស់ហ្គេម ដែលពេលនីមួយៗ យើង អាចអធិប្បាយដល់គួរផ្សេងក្នុង គួរនាទីផ្សេងៗ មិនសំខាន់ថា គួរជាច្រើនវាធ្លាប់ចេញមកពីណា។ សំខាន់ដែលថាគួរវានៅ ក្នុងសភាព ណា។ ភាសាក៏ដូចគ្នាដល់ថាមានការប្រែប្រួលតាមពេលវេលា តែពេលនោះវាមិនបានមានន័យ សំខាន់ដល់ មនុស្សយើងថាត្រូវដឹងដល់ការប្រែប្រួលដែលធ្លាប់កើតឡើង ទើបអាចប្រើប្រាស់ពាក្យ នោះបាន។

Saussure យល់ថាការសិក្សាតាមអក្សរសមកាល ហើយនិងការសិក្សាតាមអក្សរវិសមកាល ជាវិទ្យាសា ស្ត្រដែលព្រែកគ្នាបាន។ លោក Saussure យល់ថា យើងត្រូវចូលចិត្ត ហើយភាព សំខាន់របស់ការសិក្សាចំពោះសម័យ សុរសៀវមុន អាចរកវិធីហើយពាក្យផ្សេងៗ ដែលប្រើក្នុង ការសិក្សា ប្រព័ន្ធភាសា។ ចំណែកការសិក្សាវិសម័យ មិន ទាក់ទងជាមួយ ប្រព័ន្ធភាសា ដែល មាននៅ ជារឿង នៃការវិវឌ្ឍរបស់ប្រព័ន្ធ ប្រសិនបើព្រែកគ្នាបានយ៉ាងជាក់ច្បាស់ជា ច្រើន (the more rigidly they are kept apart, the better it will be) (CG22)។

ការសិក្សាភាពផ្សេងៗរបស់ការសិក្សាបែបវិសម័យ និងសមកាល ត្រូវយល់ថាមិនប្រើជា “ពេលវេលា” ជា បច្ច័យសម្រេចក្នុងការរៀងការប្រែប្រួល។ ការប្រែប្រួលមិនប្រើចេញពីពេលវេលា មានបច្ច័យផ្សេងៗចេញពីភាគខាងក្នុង ហើយចេញពីភាសាដែលធ្វើកើតប្រែប្រួល។ ពេលវេលា ត្រឹមតែមានតួនាទីជួយបង្ហាញឱ្យឃើញការប្រែប្រួលយ៉ាងជាក់ ច្បាស់អំពីការប្រែប្រួលក្នុងភាសា មិនបានត្រឹមត្រូវ ឬកំណត់ដោយនរណាដោយការតាំងចិត្ត។ តែដំបូងចេញពីបុគ្គល ម្នាក់ ហើយមនុស្សដទៃក៏ប្រើតាមនោះជាច្រើនមកក្នុងមាត្រដ្ឋានដែលទទួលដោយសង្គម។

ការសិក្សាភាពផ្សេងគ្នាដែលបានឃើញក្នុងមតិជាមូលដ្ឋាន ឬទិដ្ឋភាពភាគច្រើនផ្នែកផ្សេងៗ ទីតាំង ភូមិសាស្ត្រ (geographical diversity)។ លោក Saussure យល់ថាបច្ច័យជាមូលដ្ឋានដែលបង្ហាញដោយខ្លួនឯងមិន មានឥទ្ធិពលជាមួយភាសាចំពោះពេលវេលាតែប៉ុណ្ណោះដែលជាហេតុមូលដ្ឋានដែលធ្វើភាសាមានភាពភាពផ្សេងគ្នាទៅ បាន។ ក្នុងពេលវេលាមួយរបស់ភាសានោះអ្នកនិយាយភាសារបស់មនុស្សក្រុមផ្សេងៗដែលនិយាយភាសាផ្សេងគ្នា បាន។ ការសិក្សាបែបវិសមកាលជាការសិក្សាពិតប្រាកដគឺមានការប្រែភាសាក្នុងពេលវេលា (Synchronic variation) ដែលអាចសិក្សាដោយមើលលើប្រព័ន្ធរបស់ក្រុមផ្សេងៗគ្នា ឬអធិប្បាយក្នុងរូបភាពរួមរបស់មនុស្ស ក្រុមទាំងអស់។

គំនិតរបស់ស្តេវ៉ាន់ ក្នុងរឿងការសិក្សាភាសាអក្សរវិសមកាលមិនបានមានន័យថា ជាជ្រើសរើសសិក្សា ពីការប្រែប្រួលភាសា ក្នុងភាពប្រឈមគ្នា។ គំនិតដែលជាប្រព័ន្ធភាសាដើម្បី ធ្វើការអិធិប្បាយអំពីទ្រឹស្តីនៃការវិវឌ្ឍរបស់ ភាសាបានល្អ។ ហើយពីមុនមកធ្លាប់មានការចោទជាសំណួរថា Survival of the fittest យកមកពន្យល់ជាមួយភាសា យ៉ាងណា ដែលមានបញ្ហានឹងគ្នា ការប្រែប្រួលគឺគោលដៅ អ្វីដែលបាននិយាយនេះ តែការប្រែប្រួលសំឡេងនៅមាន ទំនាក់ទំនងគ្នា ក៏ព្រោះការប្រែប្រួលក្នុងប្រព័ន្ធភាសាមានការដំណើរទៅ។ ការដែលសូរសំឡេង ដូចជា [b] មិនមានការ ប្រែប្រួល ឬនៅជាមួយភាសាបានគ្រប់ពាន់ឆ្នាំទេ មិនប្រើសូរសំឡេងផ្ទាល់ តែជារឿង ដែលក្នុងប្រព័ន្ធភាសាដែលដំណើរ ការមកធ្វើឱ្យសំឡេងនៅបានយូរ ហើយលក្ខណៈសំឡេងវាក៏មិនបានគង់ជារឿងរហូតនោះទេ តែការប្រែប្រួលនៅតាម ទំនាក់ទំនងជាសទ្ធផលផ្សេងៗ ក្នុងប្រព័ន្ធ ហើយនេះគឺកម្មវត្ថុដែលយល់បានថាជារឿងមួយសម្រាប់ធ្វើការកែលម្អ។

ភាសានិទ្ទាពណ៍នា (descriptive) ដោយមិនប្រើបញ្ញត្តិ (prescriptive)

ក្រៅពីវេយ្យាករណ៍ប្រពៃណីគឺមានភាសាសរសេរជាធាតុសំខាន់បំផុតភាសានិយាយ។ ដែលនិយាយ បានថា គំរូផ្សេងៗនៃភាសាសរសេរ ឬអក្សរសិល្ប៍ជាវត្ថុដែលជាធាតុពិត ហើយត្រឹម ត្រូវក្នុងរូបប្រព័ន្ធផ្សេងៗ។ ទាំងនេះ មុខងាររបស់អ្នកវេយ្យាករណ៍ គឺការធ្វើឱ្យភាសាដែលល្អ ដែល រក្សាទុក សួរថា អ្វីជាការវាស់ត្រឹមត្រូវ? ដែលមានភាពល្អ ប្រសើរ ឬភាពត្រឹមត្រូវ ដែលវត្ថុដែលមិន មានការចង្អុលបង្ហាញរង្វាស់ឱ្យបានច្បាស់លាស់។ ទើបត្រូវប្រើវិធីប្រៀបធៀប ជាមួយនឹងឧទាហរណ៍ ដូចជាប្រៀបធៀបជាមួយនឹងភាសាដែលទទួលឥទ្ធិពលភាសាស្តង់ដានៅក្នុងភាសា ប្រសិនបើ នរណា ឬនរណានិយាយមិនពិសោធជាមួយភាសាស្តង់ដានោះ ក៏អាចនិយាយបានថា គេនិយាយមិនត្រូវ គឺមិនត្រូវ

តាមស្តង់ដារដែលបានកំណត់ លក្ខណៈនេះដូចគ្នា tautology គឺនិយាយយ៉ាងណាឱ្យត្រូវពាក្យទីតាំងរបស់ពាក្យ ត្រង់នេះមានមុខងាររបស់អ្នកភាសាវិទ្យា។ អ្នកភាសាវិទ្យាគួរពន្យល់ថាមនុស្សយើងប្រើប្រាស់ភាសាពិតយ៉ាងណា ?

ប្រការមួយទៀត គឺការប្រែប្រួលនៅក្នុងភាសាមិនមែនថាភាសាមានវិបត្តិ តែជារឿងធម្មតា របស់ភាសាដែលមានការប្រែប្រួល all languages are subject to constant change។ ការគិតថា ការប្រែប្រួលវត្ថុមិនល្អ យើងកំពុងបិតបាំងការចាំបាច់ទៅបានថាជាការប្រែប្រួលឱ្យកើតជាវត្ថុផ្សេងៗដែលកើតបានល្អ។

ការនិយាយដល់ការបញ្ជាតិ (prescriptive) ហើយនិងការពិពណ៌នា (descriptive) នេះមិន បានមានន័យថាការមើលឃើញគំរូបញ្ញត្តិនោះមិនទូទៅហៅភាសា។ ជាការពិតអាចបច្ច័យផ្សេងៗ ដទៃទៀត ដូចជា រឿងរបស់វប្បធម៌សង្គម ឬការគ្រប់គ្រងប្រទេស ដែលមានភាពចាំបាច់ ធ្វើឱ្យ មានគ្រាមភាសាផ្សេងកើតឡើងមកជាភាសាស្តង់ដារកណ្តាល ភ្ជាប់ជាមួយនឹងគ្រាមភាសា ដទៃ ទៀត ហើយជាការពិត ក៏មានភាសាដែលជាភាសាស្តង់ដារកណ្តាល ក៏មានប្រយោជន៍ សម្រាប់ ការសិក្សាហើយនិងការបកស្រាយស្នាដៃ តែទាំងនេះ យើងខ្លួនឯងក៏ត្រូវសង្កេតឃើញថា ភាសាស្តង់ដារនោះមិនមានភាពបរិសុទ្ធ ឬត្រូវច្រើនជាងគ្រាមភាសាដទៃទៀតរបស់ក្រុមមនុស្ស ផ្សេងៗទៀត ភាសានោះប្រើនៅក្នុងចំណុចផ្សេងៗ នៅក្នុងបរិបទផ្សេងគ្នា ការសម្រេចត្រូវគ្រប់យ៉ាងប្រើភាសាស្តង់ដារកណ្តាលមិនទូទៅ។

និន្នាការសំខាន់នៃភាសានិយាយ

ការសិក្សាពីប្រព័ន្ធភាសានោះផ្សេងៗគ្នាចេញពីការសិក្សានៅក្នុងរឿងវេយ្យាករណ៍ប្រពៃណី។ ព្រោះនៅក្នុងវេយ្យាករណ៍ប្រពៃណីជាការព្យាយាមដែលមានទម្រង់ប្រើភាសាការសរសេរ ឬ ភាសាក្នុងអក្សរសិល្ប៍ដែលត្រូវសម្រេចថា ភាសាដែលមានភាពត្រឹមត្រូវបំផុត ដែលមនុស្សខ្លះ ព្យាយាមរកប្រព័ន្ធភាសាដែលមនុស្សយើងប្រើនៅក្នុងសង្គម ព្រោះគ្របដណ្តប់ភាសាដែលប្រើពិត នៅក្នុងសង្គមជីវិតប្រចាំថ្ងៃ មិនមែនរូបប្រយោគបែបណាដែលត្រឹមត្រូវជាងប្រយោគណាស្មើប្រយោគដែលជាប្រយោគដែលប្រើនៅក្នុងទំនាក់ទំនងគ្នាបានពិត រូបប្រយោគបក្សីផ្សេងៗ ប្រើដើម្បីចំណុចរួមផ្សំគ្នា នៅក្នុងបរិបទដែលផ្សេងគ្នា។ សម្រេចគ្រប់យ៉ាងដោយប្រើស្តង់ដាររបស់ ភាសាផ្នែកអក្សរសិល្ប៍នេះមិនមានភាពសមរម្យ។ ក្រៅពីនោះ Sassure នៅឱ្យន័យសំខាន់ជាមួយ និងភាសានិយាយផង ដោយឱ្យឃើញភាពសំខាន់របស់ភាសានិយាយ។ ព្រោះភាសានិយាយកើតមកមុនភាសាសរសេរ ភាសាសរសេរជាទូទៅបង្កើតឡើងដោយអាស្រ័យលើសំឡេងជាមូលដ្ឋាន តែដល់ពេលភាសាសរសេរមានការរីកចម្រើនជាភាសាស្តង់ដាររបស់ភាសានិយាយ តែលទ្ធផលគឺមានការប្រែប្រួលនៅភាសា ធ្វើឱ្យកើតមានពាក្យដែលសរសេរផ្សេងៗគ្នា តែបញ្ចេញសំឡេងដូចគ្នា ហៅការត្រាប់សូរ (homophone) ហើយធ្វើឱ្យកើតពាក្យដែលដូចគ្នាតែបញ្ចេញសំឡេងផ្សេងគ្នា ហៅថា ពាក្យអនុរូប (homograph) ភាសាសរសេរកើតមកយូរប៉ុណ្ណានោះទេ ការបញ្ចូលគ្នារវាងការ សរសេរនៅ សំឡេងក៏កើតមានច្រើន។

ភាសាផ្សេងគ្នារវាងភាសាសរសេរនិងភាសានិយាយ គឺការសរសេរមិនអាចបង្ហាញកម្រិត ខ្ពស់ទាបរបស់សំឡេង បាន (pitch) ឬបង្ហាញពីការសង្កត់សំឡេង (stress) នៅក្នុងភាសានិយាយបាន ការប្រើតួសរសេរដើម្បីឱ្យឃើញពី ភាពផ្សេងៗគ្នា។ ហើយនៅក្នុងភាសាខ្លះ ភាពខុសគ្នារវាង ភាសាសរសេរនិងភាសានិយាយក៏ឃើញកាន់តែច្បាស់ ដូចជា នៅក្នុងប្រទេសចិនមានគ្រាមភាសា ផ្សេងៗ តែអាចប្រើប្រព័ន្ធនៃការសរសេរបានដូចគ្នា ទើបអាចមានទំនាក់ទំនងគ្នា បានដោយការសរសេរបាន តែនិយាយស្តាប់គ្នាមិនបាន លក្ខណៈនេះជាករណីផ្លាស់ប្តូរ ដែលភាសាសរសេរបាន វិវឌ្ឍវិញកភាសានិយាយបានច្បាស់លាស់ ម្យ៉ាងទៀតគឺភាសាឡាតាំង ហើយភាសាសំស្ក្រឹតជាភាសាដែលស្តាប់ទៅ ហើយគឺមិនមានសង្គមណាយកនិយាយភាសានេះភាសាកំណើតទេ ទើមិនមានការរៀនដោយស្គាល់ពីធម្មជាតិដូចជា ភាសាផ្សេងៗ តែត្រូវរៀនចេញពីការសរសេរតែម្យ៉ាង ភាសាសរសេរ ហើយនិងភាសានិយាយជាប្រព័ន្ធសញ្ញាដែលចែក ចេញគ្នាពីរបែប ដោយភាសាសរសេរកើតឡើងដើម្បីប្រើជំនួសភាសានិយាយ។

នៅក្នុងការសិក្សាភាសានិយាយ Saussure បាននិយាយដល់ការសិក្សារកប្រព័ន្ធសទ្ធា ឬ Phonological system ដែលត្រូវរកសទ្ធា (Phoneme) នៅក្នុងភាសាមានអ្វីខ្លះ? ដោយបង្ហាញពីការ វិភាគការបន្លឺសំឡេងរបស់ ស្រៈ (articulatory movement) គំរូបែបគណិតវិទ្យា (algebraic equation) ដែលយល់ថាការផ្សំគ្នា (binary combination) របស់ mechanical និងacoustic element ដែលផ្សេងៗគ្នា។ ចំណែកការសិក្សាសូរវិទ្យា (phonetics) Saussureយល់ឃើញថាការសិក្សាសូរដែលជាការសិក្សានៃការប្រែប្រួល (diachronic) ដែលដូចមិន មានការចែកការនៃការប្រែប្រួលបាន យ៉ាងណា? ទើបមានការប្រែប្រួលលក្ខណៈមិនគួរទៅបាន ដូចជាការល្អៀង សំឡេងដែលធ្វើឱ្យ កើតសំឡេងពីរ form ឡើងមកជំនួសសំឡេងមួយ form ដែលគំនិតពីបញ្ហាសទ្ធាវិទ្យាលក្ខណៈ នេះក៏មិនប្រើប្រព័ន្ធគំរូដែលគេទទួលស្គាល់នាបច្ចុប្បន្ន។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ស្នាដៃរបស់ Saussure ជាការបដិវត្តន៍ការសិក្សាភាសាដែលប្រៀបធៀបបានជាមួយនឹង Copernicus បង្ហាញគំនិតថាផែនដីធ្វើដំណើរជុំវិញព្រះអាទិត្យ ព្រោះ Saussure ធ្វើឱ្យយល់ថា ភាសា ជាវត្ថុដែលធ្វើឱ្យមនុស្សយល់ ពីចក្រវាឡដែលនៅ មិនមែនភាសាជាមធ្យោបាយ ឬជាវត្ថុបន្ថែមធ្វើឱ្យ យើង យល់ដល់ភាពពិត (reality) ហើយបាន បង្ហាញឱ្យឃើញថាភាសាជាប្រព័ន្ធសញ្ញា ដែលយើងមិនអាចពិចារណាតែសញ្ញាមួយៗបាន ព្រោះតម្លៃរបស់សញ្ញានោះ កើតឡើងចេញពី សញ្ញាផ្សេងៗផង។ ភាសាមានលក្ខណៈជាអង្គរួមទាំងប្រព័ន្ធ ហើយនិងការសិក្សាភាសាដើម្បី ឱ្យ យើងយល់ធម្មជាតិរបស់ភាសាផ្ទាល់ ដែលជាការបើកសករាជថ្មីនៃការសិក្សាភាសាវិទ្យា ដែលបាន និយាយនៅក្នុង ប្រយោគចុងក្រោយនៅក្នុងសៀវភៅ Course in General linguistics. The true and unique object of linguistics in language studied in and for itself (CG232).

ដូចនេះ អក្សរសាស្ត្រគឺជា ការផ្សព្វផ្សាយមនោសញ្ចេតនា បណ្តុះគំនិតបង្កើតការអប់រំមនុស្សខាងស្មារតី និងសតិអារម្មណ៍ក៏ដូចជា ការបណ្តុះនូវសីលធម៌ដែរ ។ អក្សរសាស្ត្រមានតួនាទី បូកសរុប និងកត់ត្រាបណ្តាបាតុភូតនានារបស់សង្គមមនុស្សនូវ គំនិតជឿនលឿន រឺអន់ថយរបស់មនុស្សក្នុងសម័យកាលនីមួយៗ ។

ឯកសារយោង

១ ឯកសារ សំណើអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ របស់ បណ្ឌិត **ឈិន សីហា**

២ ឯកសារ ភាសាវិទ្យា របស់ បណ្ឌិត **ស៊ីម សេង**

៣ ឯកសារ ទស្សនវិទ្យាអក្សរសាស្ត្រ របស់ បណ្ឌិត **ផ្លុង តុន**

៤ ឯកសារ តាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម

